

4) захисті корпоративних та пов'язаних з ними прав учасників господарських правовідносин, в тому числі у відносинах з власниками господарських товариств;

5) захисті прав кредиторів при визнанні суб'єкта підприємницької діяльності банкрутом;

6) сприянні у залученні інвестицій в економічний та інноваційний розвиток держави шляхом гарантування судового захисту прав інвесторів та їх майнових інтересів;

7) виробленні та забезпеченні єдності судової практики в справах, підвідомчих господарським судам.

Отже, господарські суди України відіграють важливу роль у реалізації правоохоронної державної функції. Водночас, для розвитку їх правового статусу та посилення ролі у забезпеченні економічної та фінансової безпеки України необхідно створити для цього належні правові та організаційні умови, зокрема, шляхом удосконалення положень відповідного законодавства. Так, наприклад, на законодавчому рівні слід визначити мету та завдання діяльності господарських судів; розширити принципи, на яких ґрунтується їх робота (законності, доступності та ін.); оптимізувати систему господарських судів тощо.

Одержано 12.10.2017

УДК [342.511:342.518](438)

Микола Іванович МАРЧУК,

завідувач кафедри конституційного

і міжнародного права факультету № 4

Харківського національного університету внутрішніх справ,

кандидат юридичних наук, доцент;

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-0217-478X>

ДО ПРОБЛЕМИ «РОЗДЕРЖАВЛЕННЯ» ПРАВООХОРОННОЇ ФУНКЦІЇ: ДОСВІД РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА

Потреба осучаснення Української держави безпосередньо пов'язана із необхідністю трансформації системи органів державної влади, наповнення їх функцій новим змістом та потребою передачі частини даних функцій на місцевий рівень. Разом із тим даний процес має ще один вимір – передачу частини таких функцій суб'єктам приватно-правових відносин, тобто фактичне їх «роздержавлення». Даний підхід є актуальним і для правоохоронної функції держави. Прикладом цього можуть стати наукові та

практичні напрацювання правоохоронців Республіки Польща у даній сфері. Такий підхід допомагає позбавити, зокрема, поліцію від тих завдань, які можуть належним чином виконуватися іншими (недержавними) суб'єктами забезпечення громадського порядку і громадської безпеки та зосередити її потенціал на найбільш значущих напрямках.

У першу чергу у Польщі було проведено приватизацію завдань поліції у галузі охорони осіб та майна. До недержавних суб'єктів правоохоронної діяльності було віднесено охоронні фірми, детективні агентства та служби охорони порядку, що створюються організаторами масових заходів.

Організаційно-правові засади їх діяльності визначено законом Польщі від 22 серпня 1997 р. «Про охорону осіб та майна». У штаті приватних суб'єктів охоронної діяльності Польщі на даний час перебуває близько 250 тис. осіб (натомість чисельність особового складу поліції нині складає близько 90 тис. осіб). Визначені даним законом суб'єкти пропонують широкий спектр послуг з охорони осіб та майна, а саме: фізичну охорону осіб, об'єктів і територій; конвоювання транспорту; охорону спортивних і культурно-масових заходів тощо.

Польський законодавець при цьому чітко визначив перелік об'єктів, територій та закладів, що підлягають обов'язковій охороні, – це об'єкти, важливі для обороноздатності, державного економічного інтересу, державної безпеки та інших важливих інтересів держави. До них віднесено: підприємства з виготовлення спеціальної (стратегічної) продукції; склади державного резерву; аеро- та морські порти; банки; електростанції; теплоелектроцентралі; трубопроводи; телекомунікаційні та поштові об'єкти та заклади; енергетичні та телекомунікаційні лінії; греблі; державні архівні установи. Вищеназвані об'єкти повинні охоронятися спеціальними приватними озброєними охоронними формаціями (охоронними бюро, службами безпеки), персонал яких має право на носіння зброї та відповідне технічне забезпечення. Водночас зауважимо, що інші завдання у галузі охорони громадського порядку та громадської безпеки на основі закону формально приватизації не піддавалися.

У зв'язку із проведенням такого «роздержавлення» правоохоронної функції у РП цілком логічно видається постановка питання про можливість застосування примусу суб'єктами приватного права. Так, закони Польщі від 22 серпня 1997 року «Про охорону осіб і майна» та «Про забезпечення масових заходів» уповноважують приватних суб'єктів охоронної діяльності до

здійснення повноважень у галузі охорони осіб і майна та визначають цілі цієї діяльності. Зокрема, зазначено, що охорона осіб повинна забезпечувати безпеку їх життя, здоров'я та особисту недоторканість, а охорона майна має бути спрямована на запобігання злочинам і правопорушенням щодо майна, протидію спробам заподіяння шкоди, унеможливлення доступу на охоронювану територію не уповноважених на це осіб. Легітимними формами охоронної діяльності визнані безпосередня фізична охорона та технічне забезпечення. Слід зазначити, що дана діяльність підлягає ліцензуванню з боку поліції воєводства та здійснюється її комендантом.

До повноважень охоронних фірм відносяться: встановлення підстав легітимного перебування осіб на охоронюваних територіях або об'єктах; перевірка документів з метою встановлення особистості; затримання осіб, які становлять очевидну безпосередню загрозу для життя або здоров'я людей, а також для майна, що перебуває під охороною, за умови їх негайної передачі поліції. У разі виникнення потреби ефективність реалізації цих повноважень гарантується можливістю застосування засобів безпосереднього примусу.

Законодавцем визнані такі засоби безпосереднього примусу: фізична сила у вигляді нейтралізуючих прийомів або інших подібних технік оборони, кайданки, багатофункціональні оборонні палиці, сторожові собаки, електричні паралізатори, газова зброя. Разом із тим органи поліції уповноважені видавати письмові рекомендації з метою усунення виявлених порушень і дотримання приватними охоронними структурами приписів права.

Іще однією формою «роздержавлення» правоохоронної функції поліції стало створення в Польщі детективних агентств. Закон від 6 липня 2001 р. «Про детективні послуги» визначив засади здійснення підприємницької діяльності у галузі надання детективних послуг, права і обов'язки детективів, засади та порядок набуття повноважень щодо надання такого виду послуг. Відповідно до ст. 2 закону поняття «детективні послуги» визначено як дії, що полягають у добуванні інформації про осіб, предмети та події, реалізовані на підставі укладеної з клієнтом угоди, у формах та в галузі, не віднесених до компетенції державних органів та інституцій.

Детективи уповноважені здійснювати такі чинності: збір інформації у цивільних справах щодо майна та дотримання вимог чесності у господарчих стосунках, нелегітимного використання у господарчій діяльності товарних знаків і торгівельних марок.

нечесної конкуренції та оприлюднення відомостей, що становлять комерційну таємницю; розшук майна та осіб (загиблих або таких, які переховуються); збір інформації у справі, щодо якої здійснюється кримінальне провадження, провадження у справах про фінансові злочини та ін., якщо при провадженні можна застосувати норми кримінального права, за умови, якщо замовник цих дій не є органом, що здійснює або наглядає за провадженням з цих справ.

Детективна діяльність у Республіці Польща визнана діяльністю квазіполіцейською, а тому законодавець передбачив досить жорсткі умови отримання ліцензії детектива, що видається комендантом поліції воєводства після складання кандидатом іспиту спеціально створеній комісії. Тематика іспиту надзвичайно широка, охоплюючи питання з різних галузей права. Разом із тим законом не визначено чіткий перелік засобів і методів, що можуть використовуватися детективом при виконанні службових повноважень.

Підвівши ризику, хочемо зазначити, що в основі «роздержавлення» правоохоронної функції поліції в Республіці Польща лежить потреба увільнити поліцію від функцій, що можуть виконуватися іншими (у тому числі й недержавними) суб'єктами, а також прагнення надати громадянам можливість безпосередньої участі у підвищенні рівня безпеки в суспільстві. При цьому залучення до здійснення правоохоронної діяльності суб'єктів приватно-правових відносин об'єктивно сприяє розширенню стратегічних можливостей суспільства і держави у боротьбі з правопорушеннями.

Одержано 12.10.2017

УДК 35.082.7

Сахиб Салех МАХДИ,

аспірант Харківського національного
університета імені В. Н. Каразіна

АДМИНИСТРАТИВНО-УПРАВЛЕНЧЕСКИЕ МЕРЫ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ГЕНДЕРНОГО РАВЕНСТВА В СФЕРЕ ГОСУДАРСТВЕННОЙ СЛУЖБЫ УКРАИНЫ

На сегодня одной из наиболее значимых проблем стабильного развития и функционирования системы государственной службы является выборочное присутствие различных практик гендерной дискриминации как при поступлении на службу, так и во время ее прохождения гражданами Украины. В связи с этим, актуальным